

El poble de Fonteta està situat a peu de les Gavarres, pràcticament a l'entrada dels seus boscos, just a la dreta de la riera que porta el seu nom. El nucli urbà forma un conjunt compacte de carrers estrets a l'entorn de l'església parroquial de Santa Maria. Alguns dels seus carrers conserven encara l'antic empedrat i li donen un característic aspecte rural de poble marcadament empordanès. Està travessat per l'antic camí Ral que unia la Bisbal amb la costa, passant per l'antic veïnat de Fitor. Aquest fet constata que Fonteta ha estat un punt estratègic en la xarxa de la comunicació de la zona al llarg dels segles.

Abans de l'agregació al municipi de Forallac, el terme municipal de Fonteta tenia una extensió d'uns 24 quilòmetres quadrats, que s'estenien pels vessants nord-orientals del massís de les Gavarres. Comprenia un reduït sector bastant planer, en contacte amb la plana del Daró. La resta del terme era muntanyenc, i arribava fins al coll de la Ganga, que fa de límit amb els municipis de la Bisbal, Cruïlles i Calonge, fins al vessant septentrional del Puig del Caragol, al sud, límit amb Calonge, Palamós i Vall-llobrega. Comprenia, a més, els pobles de Fitor, el veïnat d'Abellars i l'antic poble de Torroella de Mont-ras.

Vila mil·lenària

La vila rural de Fonteta va ser donada per Carles el Calb al Bisbe de Girona el 844, juntament amb una altra vila rural anomenada Apiliars, que s'identifica amb veïnat d'Abellars. El 904, quan el bisbe Servusdei va consagrar la parròquia de la Bisbal, va concedir els delmes i les primícies de l'església de Fonteta. El poble va pertànyer, posteriorment, a la baronia de la Bisbal. D'aquest municipi va aconseguir independitzar-se al segon terç del segle XIX.

L'edifici més singular i notable del nucli, a banda d'algunes cases de gran valor històric i arquitectònic, és l'església parroquial de Santa Maria, que devia existir ja el 904. És sufragània de la parròquia de la Bisbal. El temple actual conserva la nau romànica, del segle XI, que va ser modificada posteriorment. L'aparell romànic es pot veure a la façana de ponent, on va obrir una porta renaixentista i un rosassa. Recentment el temple ha estat rehabilitat.

Les cases del nucli són dels segles XVI i XVII, amb voltes als baixos i embigats als pisos, llindes amb inscripcions i dates. Els carrers són estrets, ben arranjats, i tot plegat dóna un aire de poble rural ben tradicional. L'economia del poble ha estat estretament lligada a l'explotació dels recursos naturals i de l'agricultura. La població ha viscut tradicionalment mirant cap a les Gavarres i treballant les fèrtils terres de la plana. D'aquesta relació tant directa en resten nombrosos testimonis, com els forns de calç, que són molt característics al llarg de tot el municipi.